

СВОБОДНА БЪЛГАРИЯ

ВѢСТНИКЪ НЕЗАВИСИМЪ ОТЪ ПАРТИИ.

„СВОБОДНА БЪЛГАРИЯ“

излиза за сега единъжъ въ седмицата въ Сѣбота, но щомъ са съобие съ 500 подписчика, ще са удвои величината ѝ.

Цѣната за въ България:

За 12 мѣсяци 4 рубли или 16 лева

За 6 „ 2 „ или 8 „

За 3 „ 1 „ или 4 „

За въ странство са прибави на годината 4 лева, половина год. 2 лева, тритъ мѣсяца 1 левъ.

За вѣтканви публикациѣ

са плаща на единъ редъ за първитъ три пхти 30 стотин., а за вѣтви послѣдующи 20 стотин.

Писма и препорѣчки са испращатъ до администрацията на „Свободна България“ въ дома на редактора.

Неплатени писма са неприемватъ.

Единъ брой 40 стотинки.

Отъ Редакціята

Г-да спомоществатели отъ г. Варна са умоляватъ да са представятъ въ Редакціята за да платятъ спомоществованіето си за в. „Свободна България.“ Иначе Редакціята ще са види принудена съ жалостъ да прекъснѣ доставяніето на вѣстника.

Подобно са умоляватъ и г-да вѣншнитъ настоятели на вѣстника ни, да увѣдомятъ по-скоро Редакціята по колко листа да имъ испращамъ, като зематъ предъ видъ, че съ този 3-ий брой нѣ прѣсичамъ да имъ испращамъ вѣстника си.

СЪДЪРЖАНІЕ:

Телеграмми. — България и Българитъ. — Правосл. храмъ въ Шейново. — Фелдшерско училище въ Варна. Слово при откриваніето му. — Дописки: Вечерно училище и негова устава. — По желѣзницата Варна-Руссе. — Вѣншни: Изъ Черногоора, дописки до в. „Русъ“. — По игената (продължен.) — Подлистникъ: Права и длъжности.

ТЕЛЕГРАММИ.

С. Петербургъ 23 Януария. „Правит. Вѣст.“ съобщава, че Генералъ Скобелевъ слѣдъ като привзелъ Гюкь-Тепе, напредва къмъ Апнау и безпрепятствено занелъ Асхабадъ. Текинитъ наченватъ на изявяватъ покорностъ.

Бѣлградъ 4 Февр. Днесъ са подписа конвенция съ „Общото съединеніе“ въ Парижъ за направата да сѣрбскитъ желѣзници.

Лондонъ 8 Фев. Г. Дилке, като отговоръ вчера въ Камарата на общинитъ на една интерпелляция, каза: никоя сила не може вече да настоява вър-

ху миѣнието относително съставленіето конференция въ Цариградъ за рѣшеніето на гръцкѣй въпросъ, по предложеніето на Портата за отваряніето на преговори са изучава отъ сичкитъ сили.

Віена 9 Фев. Предъ комисіята за бюджета, министрътъ на Просвѣщеніето припознава правото на Чехитъ да са учятъ на материя си езикъ въ университета.

БЪЛГАРИЯ И БЪЛГАРИТЪ

Като провинциялна газета, нашиятъ листъ трѣба да са занимава исклучително съ изучаваніето мѣстността въ земеделческо, търговско и културно отношеніа, но за да дойдемъ до тамъ, нѣ са залавяме да раскрѣйме предварително нѣкои тъмни мѣста отъ новата наша исторія, особно за тукашното население. И за туй споредъ задачата, която си зададохме още въ началото, нѣ сега тогисъ ще даваме на читателитъ си, между другитъ статьи и таквизъ, които пнакъ може да са видятъ критически или леко написани и не като за една газета, а за нѣкое періодическо списаніе; но нѣ все така рекли сме да вървимъ въ пхти, който сме си начертали — и ще вървимъ, безъ да чакаме толкозъ одобреніето, колкото ползата на многото.

Онѣя господа избраници, които би са показали повзискателни и попекали би нашия листъ, да върви подиръ другитъ газети въ Княжеството, като имъ подражава въ сичко, нѣ за тѣхъ не пишемъ. Нѣ пишемъ и ще пи-

шемъ дордѣто можемъ и колкото можемъ за онѣя, които намѣрватъ за себе си малко много храна у насъ или пакъ които сѣ сити на тлѣсти и много подправени статьи въ вѣстникитъ столнични и подстолнични. Р.

I.

Въ никоя исторія нѣ са срѣщаме да ниже положително за числото на Българитъ до покореніето имъ подъ Турцитъ. Но отъ развалинитъ на множество села и градове и отъ числото на черквитъ, въ поголѣмитъ градища, са вижда че сѣ биле несравнено помногочисленни понапредъ отъ днеска, и освенъ това земата тогава по-добре са е обработвала отъ днеска. Въ многото мѣста, които днесъ сѣ обрастли съ трѣва, непроходими гори са срѣщатъ и сега множество развалини отъ величественни здания, като черкви мѣнастири и твърдини. Гхтитъ мѣнастири, отъ които днесъ е оцѣлѣла $\frac{1}{4}$ частъ и то повече въ Централна България, а твърди малко въ Сѣверна и Вѣсточна (такива почти не сѣмѣствуватъ въ Варненскѣй окръгъ), даватъ ни поводъ да мислимъ, че числото на Българитъ е било, преди нѣколко столѣтія по-големо отъ колкото е днеска. Въ Търново, София, Ямболъ, С. Загора и въ много други градища отъ оцѣлѣлитъ черкви са вижда, че България преди нѣколко столѣтія не само че е била понаселена, но и побогата и поразвита. И нѣкога цвѣтущата България днесъ намъ са представлява не само пуста отъ население, ала и въ нравственно отношеніе много отпаднала. България въ XII и XIII-то столѣтія, която тѣй успѣшно е влѣзвала въ борба съ сѣсѣдитъ си а най-много съ Византия, безъ сумѣніе тя е владѣла поголѣма сила отъ помногочисленъ народъ.

Пита са, дѣ са е дѣнѣлъ, какво е станѣлъ този българскѣй народъ.

На това питаніе лесенъ е отговорътъ: че този българскѣй народъ са е прѣсѣнѣлъ и прокудилъ вслѣдствие на размирицитъ вътрѣшни още во

времето на Кормеса, когато изведнѣжъ са преселяватъ 208 хиляди души въ Азия, именито въ древня Вѣнція, и въ послѣдующитѣ времена, кога много, кога малко се са е изселявали. Несумѣнно още е пронаидилъ въ войнитѣ съ Турцитѣ, когато тѣ са свихъ като завоеватели и, преди да покорѣтъ България подъ своя власть, народътъ постепенно гинеше въ войната съ съюзницитѣ на Турцитѣ, като Гърци, Албанци и други. Въ тѣзи война само, която са продължава отъ 20—30 години, сж загинули наймалко четвърта частъ отъ българскія народъ.

Слѣдъ покореніето на България, къмъ край на XIV-то столѣтіе, нахъ наченва преселеніето на Българитѣ отъ България по другитѣ земн; поразититѣ и побогатитѣ Българи не сж можли да оставатъ и живѣятъ подъ Турцитѣ. Все тогава, во времето на пѣмско-турската война доста голѣма частъ Българи са преселили въ Австрія, а найвече въ Банатъ, дѣто сж останали и до днесъ поименовани, като обработихъ страната, която до тогава не са отлигаваше съ нищо особено. Положително може да са каже, че тѣзи Българи сж насадили тамъ лозя, развели садоводство, градинарство, пчеловодството и скотоводството, дали едно оживленіе на търговіята съ Вѣна и Брашовъ, дѣто е имало доста богати Българи; въ Брашовъ именито покрай другитѣ сж живѣли въ поновитѣ времена Априловъ и Мутевъ, отдѣто сж са преселили послѣ въ Одесса.

Слѣдъ продължителнитѣ размирици въ теченіе на 500 години при многократнитѣ войни, на които поробена България е била театръ, като Турцитѣ владѣяхъ и Молдовашко, Българитѣ нахъ зехъ да са изселяватъ — и тогазъ вече въ Молдова и

во Влашко постепенно до послѣдне време. Найбогатитѣ и носособитѣ Българи вече търсахъ и намѣрвахъ прибѣжище отатѣкъ Дунава, дѣто и оставахъ за винаги, както напротивъ това ставаше въ първитѣ времена съ Печенѣгитѣ и Куманитѣ, които за дружно съ тѣхъ сж преминивали на много пѣти Дунавъ и сж оставали въ България, която била еднакво позната на единѣтъ, както и на другитѣ; Куманитѣ особено пообичали прибѣжитѣ мѣста край Черно и Бѣло Море, дѣто са и заселявали, а Българитѣ и Печенѣгитѣ напротивъ предпочитали гориститѣ мѣста. За Куманитѣ (Узи или Огузи — да ли несж сжщитѣ гагаузи?) и д-ръ Пречекъ въ своята „Българска Истѣрія“ споменува, че тѣ въ 1065 год. начетъ до 60 хиляди души, за първъ пѣтъ минали Дунавъ и са разпръснали въ България чакъ до Еллада.

Нѣй случайно и мимоходомъ са косихъме до този въпросъ тука, а думата ни е нахъ обратното преселеніе българско въ Влашко и Молдова, особено въ миналото и това столѣтіе, дѣто българитѣ съ труда и сипстванъето си чудно разбогатѣвали; но тѣ владѣли имущество и въ България, която се непреставали да гледатъ като на свое отечество, държѣли переннека съ своитѣ роднини тамъ, които отъ време на време нагледвали — и тѣзи духовна вързка у тѣхъ е траяла наедно съ преселеніето имъ. Само въ послѣднитѣ 50 години, т. е. отъ 1830 до сега са е забѣлѣвало; че сѣка година сж отивали Българи отъ България съ редовни паспорти въ Влашко по работа и печалба отъ 40—50 хиляди души, отъ които есенъта сж са завращали едвѣмъ недовината, а другитѣ оставали въ Влашко на жителство. Сжщото тѣ правѣли и въ

Сръбско. Казватъ, че въ този періодъ Българи ежегодно минавали съ редовни паспорти въ Сръбія по 7 и 10 хиляди души, отъ които подобно самополовината са връщали. Освенъ тѣхъ колко още Българи сж оставали домашинитѣ си огнища и сж отивали по печалба кой въ Ц-градъ, кой въ Гърція, дѣто сж и оставали, като забравали, че сж Българи, както са потвърждава това и отъ народитѣ ни пѣсни стари и нови. По крайбрѣжіето на Цариградъ, по островитѣ на Архипелага и по двата му брѣга на материка намѣрватъ са много Българи преселенци; но още помного ще са намѣрятъ преселени въ Гърція прѣзъ войната и слѣдъ войната гръко-турска (1820—1828), въ която още сж зели и дѣятелно участіе, което не скриватъ и самитѣ гърци. Имената на Марко Боцарисъ, Хаджи Христа и други сж тамъ да говорятъ по краснорѣчиво отъ сѣкго.

(Слѣдува).

ПРАВОСЛАВЕНЪ ХРАМЪ ВЪ ШЕЙНОВО.

Още презъ 1879 г. у нѣкои лица въ Русія, които цѣнѣтъ славнитѣ въспоминанія за народната война въ 1877-78 год., са родила мисль и желаніе да издигнатъ върху самото мѣсто на несравненитѣ подвиги на русскитѣ войски, единъ паметникъ достонѣтъ за падналитѣ отъ геройска смъртъ въ долинитѣ български, на Балканскитѣ височини и по румелийскитѣ полета. За неспѣлваніето тѣзи патриотическа мисль, по инициативата на

ПОДЛИСТНИКЪ.

ПРАВА И ДЛЪЖНОСТИ НА ЧЕЛОВѢКА И ГРАЖДАНИНА.

Преводъ съ предисловіе и забѣлѣжки
отъ

Т. М. Ш.

Да бѣде видѣлна!
(Кн. Бѣтѣ I, 3.)

Франція въ 1789 г., при силното кипѣніе на страститѣ и желаніята, извърши найгрѣмнатата отъ революцитѣ на мисльта до колкото сж ставали на западъ отъ времето на Карла Великого. Но ако французската революція може по право да са счита за нова ера на човѣчеството, то изъ този хаосъ и велика трагедія на ентузіазма и фанатизма, на правдата и кривдата, на вѣрата и безвѣріето, на реда и безначаліето — необходимо е да отдѣлѣмы чиститѣ намѣренія отъ разгара на бъркотіята и увличанъето. Французитѣ бѣхъ са тогазъ впускли, правото, да чупѣтъ и развалѣтъ сичко; но онуй, шо бѣше слѣдствіе отъ лично увличанъе и са касане

само до външни форми, въ характеръ минутенъ, преходенъ. Като свали Людовика XVI, Франция си намѣри другъ владѣтель въ конвента и Наполеона I; като унищожи монархіята, тя преминъ отъ республика въ имперія, слѣдователно заслугата на французската революція са заключава не въ потѣпкванъето външнитѣ форми, — и йното величіе състои въ туй, дѣто станъ революція на човѣческия разумъ.

Човѣчеството отдавна търсаше божеството въ отервеніето и въ правдата на политическитѣ учреждения. Отъ 1789 год. човѣчеството дойде до разрѣшеніето на тѣзи задача, като вѣдари свободата на съвѣстѣта въ вѣрата и намѣсата на свободния разумъ въ реформитѣ и въ прогресса на човѣческото общество.

Тѣй французската революція може да са счита за всемирна революція, само въ тѣзи дѣйствія, които са косвахъ не до външнитѣ форми на правленіето, а които принадлежахъ на нравственната областъ, и отъ французски станяхъ всемирни.

Туй са касас до онѣзи изработѣни и припознати аксіомы на човѣческото право, които отъ онуй време са вписажъ, тѣй да кажемъ, въ голѣмата хартіа на човѣчеството и станяхъ негово достойно священо, неотъемлемо. Тѣзи права, превъсходно изработени и изразѣни въ „Правата и длѣжноститѣ на човѣка и гражданина“, сж като единъ символъ вѣры на гражданскія съборъ отъ великитѣ французски мыслители на о-

нуй време. Нѣколко пѣти прегледани отъ народното събрание (въ Франция) допѣзани нахъ отъ него и издадени отъ конституціята на 1791 год., цѣль Западенъ свѣтъ отъ тогизъ ги усвои и сичкитѣ законодателни ги приехъ съзнателно или безсъзнателно. Тѣ сж като стълпове и основы на първото всечовѣческо право.

Тѣй като въ ползованъето съ гражданска свобода са еключа политическото щастіе и благоденствіе на народитѣ, а свободата състои въ *правото да правимъ сичко, шо е позволено отъ закона*; то въ XIX-й вѣкъ законитѣ трѣба да са сновавѣтъ на тѣзи неотъемлемы права на човѣчеството, които сж припознати и провъзгласени отъ сичкитѣ образованни народы за истинна.

У насъ, които една частъ едвѣмъ бѣхмы честити да са освободимъ отъ нѣтъ-вѣговото робство, — благодаренъе и вѣчна признателностъ на великодушіето на руския народъ и на Господаря Императора *Александра II*, а други отъ насъ още тѣжко стѣнѣтъ и охкатъ отъ туй черно робство; у насъ, казвамъ, и въ третѣ България (която неоспоримо съставятъ за България троица единосжщна и нераздѣлна), дѣто тѣй малко още е развитъ силата на правото, дѣто правото е въ рѣцѣтъ на по силния (често вредителенъ за обществото), видѣ ми са за неизлишно да преведж и издамъ на български *Правата и длѣжноститѣ на човѣка и гражданина*. Тѣ вератѣ, но твърдѣ ясно показватъ какви длѣж-

покойната Олга Николаевна Скобелева, която наскоро подиръ това запечатана съ мъченическа смъртъ, своята горѣща привързаностъ къмъ тѣзи мѣста, облѣни съ руска кръвъ и освѣтени съ руската слава, въ 1879 г. са непростило височайше разрѣшеніе за да са открие общий въ имперіята сборъ на пожертвование за съзиждане православна черква на шейновското поле въ Южна-България, която присилено наричатъ и наричаме „Источ.-Румелия“...

Въ края на 1879 г. и въ началото на 1880 са съставилъ съ тая цѣль частенъ комитетъ, който изработилъ опредѣленъ планъ на дѣйствиата си, и едвѣмъ на 25 Априлія 1880 год. прѣзъ министра на вътрѣшнитѣ дѣла Оберъ-Прокурора свѣтѣйшаго Синода изгѣзлю височайше съизволеніе да са учреди единъ комитетъ подъ името „Комитетъ за съзиждане православенъ храмъ въ подножіето на Балкана въ Южна България за вѣченъ поменъ на войницитѣ паднали въ войната на 1877-78.“ И съгласно съ правилата на съставенія отъ него проектъ, на 15 Маія комитетътъ открилъ своитѣ дѣйствиа.

Като распространилъ своитѣ подписни листове по сбора на пожертвованията, съ приложено то при него въззване, комитетътъ, въ изпълненіе § 11 отъ своитѣ правила, сега извѣстява публиката за количеството на

пожертвованията до м. Декемврий 1880 год. Отдѣто ний извличаме, че пожертвованата до сега сума излиза на 85 хил. руб.

Желателно би било, щото нашитѣ Българи изъ признателностъ къмъ храбритѣ руски войски, които паднаха на шейновското поле въ Южна-България (днесъ Источно-Румелия) за нашата свобода и независимостъ --- да са затекатъ съ своето щедро и доброволно пожертвование за съзижданіето на упоменатия Храмъ.

Пожертвованията са приематъ : съ препращаніе по пощата въ **Х о з я й с т в е н н о м ъ у п р а в л е н і и С в я т ѣ й ш а г о С и н о д а** (въ Москва).

ФЕЛДШЕРСКО УЧИЛИЩЕ ВЪ ВАРНА

При откриваніето на тукашното фелдшерско училище, г. д-ръ Юрдановъ произнесе речъ, отъ която ний извличаме слѣдующитѣ нѣколко думи, които вмѣстюваме въ листа си, като мислимъ че прочитаніето имъ ще заинтересува читателитѣ и ще ги запознае до нѣидѣ каква важностъ има санитарната частъ въ войската и народа въобще, която (частъ), ако не са лѣжимъ не е тѣй добръ наредена у насъ, както трѣба да бѣде.

Редакціята.

Господа,

Въ фелдшерското училище ще са учатъ фелдшери.

Фелдшеръ е нѣмска речъ, сложна отъ Feld=поле и scherer или scheren=рѣзание. Съ тая речъ означаватъ единъ чловѣкъ приготвенъ съ малко-много хирургически познанія, чрезъ които може да даде първата помощъ на раненитѣ или болнитѣ войникъ на бойното поле. Слѣдователно,

Исусъ во време оно направи на книжницитѣ и фарииситѣ (чети Еванг. отъ Матѣя гл. 23).

Въ таквъ случай, избиратели и избираеми, които сж проникнати отъ истинно — патристическы чувства, не ще са обидѣтъ мислимъ, ако имъ препорѣчимъ този свѣтъ на Хорация:

„..... Tentate diu quid ferre recusent
Quid valeant humeri.“

То по езика ни ще рече: „Опытвай много време що отричатъ и що могатъ да носѣтъ раменитѣ.“ И тѣзи наши думи не са отнасятъ толкозъ къмъ елититѣ отъ народа, колкото къмъ самия народъ, за когото сѣкѣй съ насъ ще признае, че още безсѣзнателно дѣйствува при изборитѣ въ формата на suffrage universel, прогласена и отъ нашата конституція; тѣй той губи намѣето да са ползова отъ своята политическа свобода.

Но обыкновенно тѣй става съ народитѣ, които изъ робско състояние отведнѣжъ са видятъ господари, независими; въ този свой внезапенъ метаморфозъ, тѣ често смѣсватъ властѣта на народа съ неговата свобода, когато властъ и свобода на народа сж двѣ нѣща съвършенно различни. Безъ да говоримъ тузъ за тѣхната разлика, стига да посочимъ правата и длъжноститѣ на чловѣка и гражданина, приети отъ управителитѣ и управляемитѣ, вписани въ закони, тѣ сами не даватъ и не позволяватъ

въ фелдшерското училище ще са приематъ и учатъ такива войници отъ всѣка дружина по двама, които сж по *интелигентни* и по ученички, за да могатъ да разбиратъ и изучаватъ нѣколко първоначални медицински, хирургически и апотекарски познанія тѣй щото въ време на война да могатъ да бѣжатъ полезни на раненитѣ и болнитѣ войници на бойното поле и да бѣжатъ помощници на докторитѣ. За това са наричатъ и sous-chirurgiens (подъ-хирурги, помощници на хирургитѣ.)

Цѣльта на това училище е тройна. Първо, редовната войска и военнитѣ болници ще иматъ фелдшери, които ще помагатъ на докторитѣ въ мирно време; второ, да изучаватъ науката и си свършатъ службата въ постоянната войска, ще останатъ въ резервата (въ запасъ), тогава могатъ да постѣпятъ като фелдшери въ болници и да принасятъ доста полза на обществото и на себе си; ако отидатъ на село и тамъ ще бѣжатъ полезни между населеніето, което немилостивно експлоатиратъ и осакататъ бѣбитѣ и дѣцанитѣ. Въ сѣжното време могатъ да бѣжатъ по селата и като вакцинатори (да присаждатъ — ханпадневатъ); трете, въ време на войни, тѣ ще бѣжатъ повикани заедно съ другитѣ си другари въ резервата, за да даватъ помощъ на бойното поле, на раненитѣ и болнитѣ си братя.

Коя е ползата и кои сж услугитѣ, които могатъ да принесатъ фелдшеритѣ на отечеството си и на чловѣчеството?

Ползата е огромна и услугитѣ сж безбройни. Само който е билъ на бойното поле и е видѣлъ ужаса, само той може да опѣни това. Ползата и нуждата отъ фелдшери е доста голѣма даже въ образованитѣ народи, дѣто са намиратъ толкова доктори, а колко повече въ България.

Доказано е, че най-богатитѣ царства най добръ организирани войски не могатъ да иматъ, въ време на война, достаточни средства — достаточенъ материалъ и санитаренъ персоналъ за болнитѣ и раненитѣ. Напомнямъ си, че въ Сърбія, въ време на 1876, само трима медици, имамъ да са занимавали една цѣла нощъ съ 600 ранени, въ паданіето на Джунисъ. Тогава, г-да, още сѣмъ опѣнилъ ползата, която може да принесетъ санитарнийтъ персоналъ на чловѣчеството.

Единъ войникъ може да убіе единъ, двама и прѣ. или ни единъ неприятель; а санитарьтъ може да избави отъ смъртъ много

да са дава безгранична властъ на народа а служатъ за забрана на неговата свобода и могатъ да съществува при сикитѣ форми на правленіето.

„А свободата, казалъ Royer-Collard (1811), е такова свѣто и благотѣлно нѣщо, щото приелъ я бѣхъ отъ когото и да бѣде; честитъ ще сѣмъ, ако бѣдѣ за нея обявѣтъ Вашингтону, тя ще ма примири съ Стюарта и благодаренъ нѣхъ да бѣдѣ за нея още и Кромвелю, стига само да може да ми я даде.“

Азъ ще свърѣхъ тузъ съ достопамятнитѣ думи на другъ политическый мѣжъ французинъ М. Dupin старшій: *) „Свободата е като чиститѣ въздухъ въ единъ добъръ климатъ.“

Честитъ прочее онзи народъ, който живѣе и са развива въ таквъ единъ климатъ, като поема благотворния този въздухъ — свободата, добръ разбраната свобода! Отъ нея именно, прѣзъ дълговременни наблюдения, сж диктувани и тѣзи редовце оному-зи, който ги пише, по случай на предлагаема преводъ, за днешното и дѣто ще дойде ново българско поколѣніе.

Варна, 1881.

*) Главенъ прокуроръ въ кассацията 1830 г.

ности има чловѣкъ въ гражданското общество; защото за гражданската свобода необходимо е сѣкѣй до колкото може свободно да изпълнява своитѣ длъжности и до колкото може непарушимо да са ползова отъ своитѣ права

Нека прочее правата и длъжноститѣ на чловѣка и гражданина, изложени въ туй книжка, станжтъ и у насъ формула на гражданската свобода, която ни дава конституцията, безъ да гледамы на мѣстнитѣ граници или на партіитѣ и фракціитѣ, които по немаштію разжесватъ народа ни отъ часа още на възражданѣето негово.

Подъ „гражданска свобода“ азъ разумѣвамъ не онѣзи лѣжовна свобода на политическитѣ преврати, свобода улична, която предоставя само нева форма угнѣтенія; но тѣзи свобода, която може да съществува при сикитѣ форми на правленіето и която състои въ ползованіето, както щѣмъ, съ своята личностъ и собственостъ — въ границитѣ на закона, разумѣва са. При твърдѣ либералната наша конституція излишимъ сж сѣкон комментарий върху гражданската свобода, олицетвореніе на когото е народното събрание; стига само представителитѣ, които го съставятъ, да бѣжатъ на мѣстата си и да не измамватъ народното довѣріе. Само по себе са разбира, че онѣзи, които го измамватъ, грѣшатъ предъ съвѣстѣта си и предъ Бога; защото зематъ на себѣ си тваръ, който сами не могатъ да носѣтъ, и тѣй праведно заслужаватъ изобличеніето, което

человѣци, много невинни душици. Въ това време много пжти си казвахъ: какво щѣха да правятъ нашитѣ болни и ранени, обаяни братъя, Сърби, Русси и Българи, ако не бѣха са притекли на помощъ международнитѣ амбуланци, отъ които са възползуваха и самитѣ неприатели Турцитѣ, ранени които по щастіе падаха въ ржцѣтъ ни и които толкова челоѣблюбиво бѣха пріести и лѣкувани отъ тѣя челоѣблюбивни общества!? Самитѣ имъ братя Турци ги оставяха да мржтъ, безъ помощъ, наполено и по пжтищата.

Г-да, първото естествено качество въ челоѣба е — инстинктътъ, който съществува и въ животнитѣ и, когато челоѣба е въ първобитното си състояние, той не мисли и не са трудн осевнь за себе си. Щомъ са пообразува, почнува да мисли да са трудн и да са интереса и за фамиліята си. Колкото повече са образуватъ челоѣцитѣ, толкова са облизаватъ, облизватъ са, осѣщатъ нуждата си единъ отъ други, подкрепятъ са и са защищаватъ единъ други осѣщатъ че чрезъ съединеніето и съгласіето ставатъ силни и щастливи. Та това челоѣбъ споредъ възпитаніето и образованіето си мисли и дѣйствува: единъ само за себе си, други и за чадата си; единъ само за селото си или градътъ си, други и за провинціята си; единъ само за народътъ си, а други и за цѣлото челоѣчество. Послѣднитѣ — които мислятъ, работятъ и са трудятъ — посвѣщаватъ всичкитѣ си животъ за щастіето, благополучіето и улучшеніето на ужасното положеніе на челоѣческитѣ родъ: тѣ сж гени, апостоли, мжченици и свети на челоѣчество, но тѣ сж, за жалость, малцина; тѣхъ вѣковетѣ ги раждатъ; за тѣхъ нека говорятъ философитѣ.

Отъ тѣя неравни стремленія и не споразумения на челоѣцитѣ, произхожда „борба за сжществуваніе“: гоненіе, умраза, лакомия, вражда, братоубійство и прч. между челоѣческитѣ родъ. Челоѣбъ естествено е по-наклоненъ къмъ самолюбіето, бѣето е коренъ на злото; той иска вѣкога, всичко да присвоява за въ своя полза. Злото и неправдата вѣкога сж распространяватъ по-лесно между челоѣцитѣ, отъ колкото доброто и правдата.

Всѣки челоѣбъ, вѣко селю, всѣки градъ и всѣки народъ защищава свойтъ интересъ, своитѣ права и свобода и отъ тамъ произхождатъ кавги, малви, препирни, умраза, убійства и война.

За хорскитѣ, градскитѣ и селскитѣ рас-

прави и вѣсѣкви злини и неправди сж са съставили сждилица, трибуналъ, полици и прч.; а за международнитѣ интереси не са е намѣрило, или не сж искали да намѣрятъ, още до сѣга, никакво друго сѣдство осевнь войната — тая гибелна и ужасна варварска зараза на челоѣческитѣ родъ. По тая причина челоѣцитѣ, както освѣршенствуватъ всичкитѣ искусства, освѣршенствували сж и освѣршенствуватъ и военното искусство, за да убиватъ повече хора и въ по-късо време. Отъ друга страна пакъ челоѣбитѣ сж длъжни и сж са принудили, чрезъ медицинското искусство, да търсятъ и да изнамѣрватъ сѣдства и способи за да нималатъ, колкото е възможно, това зло на челоѣчество: да продължатъ животътъ на зломъщното сътвореніе, да избѣчатъ, да го улѣкчатъ или поне улѣшатъ.

Тая е цѣльта, г-да, на това фелдшеручилище, което днесъ са открива; тая е челоѣблюбива богоугодна.

Това училище, г-да, са отваря по високата заповѣдь на нашитѣ премного-любимъ Князь, който толкова обича Българскитѣ Народъ и желай да го положи на нивелътъ на образованитѣ и щастлитѣ народи. Нека Всесилній му подари дълъкъ животъ за щастіе то на България и да са снабдени и съ високи учебни и челоѣблюбиви заведения.

Наконецъ, г-да, фелдшерскитѣ училища сж много нуждни въ България, защото сж филантропически.

Въ турско-француската война, г-да, и въ француската комуна, всички професори, доктори и студенти отъ медицинскитѣ университети и много благородни и челоѣблюбиви г-жи бѣха станали фелдшери и санитарии.

Въ Прусія, дѣто всичката военна организация бѣше толкова добръ наредена, тамъ са е дало голѣмо внимание и важность върхъ тоя клонъ — на санитарното отдѣленіе.

За улесненіе и специалность сж изучвали единъ фелдшери или санитарии само съ ранитѣ или кави и да са повреди на дѣсната ржа и тѣ сж носили вржси и апарати за дѣсната ржа и са носили н-ро 1; за лѣвата ржа сж биле н-ро 2; за дѣснитѣ кракъ н-ро 3; за лѣвитѣ кракъ н-ро 4 и пр. и когато са ранявало дѣсна ржа на пр. висани сж н-ро 1 и тѣй нататкъ и това е било едно улесненіе за санитаритѣ раненитѣ и докторитѣ и работата са е вършила бързо и съ тактика.

Д О П И С К И.

Варна, 27 Януарія 1881.

До г-на Редактора на в. „Своб. България.“

Г-не Редакторе!

Като директоръ на Варненската реална гимназія, имахъ честта да са извѣстия, за съставяніето на едно дружество отъ младежитѣ въ Варна, съ цѣль да отвори едно вечерно училище при гимназіята чрезъ което да би могли да употрѣбятъ свободното си време послѣ дневната си работа въ слушаніе скаски и други научни лекціи, които имъ би дали познания необходими за прѣзъ живота на челоѣба.

Подканване за съставеніе това дружество са длъжни на учителскитѣ съставъ, отъ реалната гимназія а частно на г-на учителя Райновъ, който бѣше влѣзалъ въ споразумѣніе съ нѣколко младежи се-но сжщата цѣль.

Дружеството, като си съставило единъ уставъ, подложи го на разглѣждане въ дирекціята, дѣто въ събра-ніето на учителски съвѣтъ, разгледа са и редактира спорѣдъ духа и желаніето на членоветѣ, като са зе само предъ видъ, че за да може това училище достигнѣ своето високо назначение трѣба 1-о да му са даде единъ по-голѣмъ кракъ на дѣятелността; и 2-о една по-голѣма достижчивость отъ страна на посетителитѣ.

За да са достигне първата точка отъ това разсжженіе, спречъ за да дждѣтъ по-вечко преподавателитѣ и слѣдователно за да нека разнообразіе въ преподаваемитѣ предмети вътъ отъ учителитѣ, азъ предложихъ и на г-да докторитѣ въ градътъ за да зематъ участіе въ това училище отъ които г-нъ д-ръ Юрдановъ и г-нъ д-ръ Сарафовъ пріеха на драго сърд-

За правата и длъжноститѣ на челоѣба и гражданина.

I. Права.

1. Правата на челоѣба въ обществото стојктъ въ свободата, равенството, безонасностьта и собственностьта.

2. Свобода ще каже нестѣснѣно да мож да пзвършвамъ сичко, щото не поврежда правата на ближнія ми (на другигу).

3. Равенството стоп въ еднаквото дѣйствіе на закона, както при забрана, тѣй и при наказанія.

Равенството не различава хората ни по произхожденіе, ни по наслѣдство на власть.

4. Безонасностьта проистича отъ съдѣйствіето на сичкитѣ за оздравяванъето правата на сѣкыго.

5. Собственность е право да владѣешъ и да са распорѣждашъ съ своя имотъ, съ доходитѣ, съ плодотѣ на труда си и промышленностьта.

6. Законъ е общата воля, пзразѣна отъ болшинството на гражданытѣ или на тѣхнитѣ представители. (Чет. I. Забѣлѣжка на грев.)

7. Щото не е запретецо отъ закона, то е дозволено.

8. Никой ме може да са призове на сждъ, да са обвини, да са земне подъ стража, да са турн въ затворъ, ако не е парушилъ закона, и то по реда предписанъ отъ закона.

9. Онѣзи, които ищжтъ, произвождатъ, подписватъ, пенълияватъ щото не е предписано отъ закона, сж виновни и подлѣжжтъ на наказание.

10. Сѣка една излишна строгость при съдържаніето на подседниия, трѣба да са възбранава отъ закона.

11. Никой не може да са предаде на сждъ, ако понапредъ не са изслуша и законно призове.

12. Законътъ може да налага наказания само каквито сж необходими и съразмѣрны съ вината.

13. Сѣка мѣрка, която усилва степенъта на наказаніето положено отъ закона, е престѣпленіе.

14. Никакъвъ законъ, ни углавентъ,

ни гражданскый, нема обратно дѣйствіе.

15. Сѣкый челоѣбъ е волентъ да работи другиму съ заплата за работата си, но не може ни да продаде себе си, ни да бжде продаденъ, — неговата личность не е собственность, която подлѣжни на отчужденіе.

16. Сѣка давнина са зема за обща полза, тя трѣба да бжде разложена на сичкитѣ, споредъ силитѣ и способноститѣ на сѣкыго.

17. Никой, никакво отдѣлно общество отъ граждане, не може да си присвои върховна власть.

18. Никой безъ законно пълномощіе не може да употребява власть, ни-то да пенълиява обществена служба.

19. Сѣкый гражданинъ има еднакво право да участвова, непосредственно или посредствомъ, въ съставленіето на законитѣ, въ назначеніето на народны представители и въ пзбиранъето лица за общественна служба. (Чет. II забѣл. на превод.)

20. Общественытѣ службы не можжтъ да станжтъ собственность на онѣзи, които ги занимаватъ.

це, и първата лекція ще бъде вече четена тая седмица отъ г-на д-ра Юрданова предъ ученицитѣ на вечерното училище въ залата на Реалната Гимназія.

За достиганіе втората точка спречъ да бъде свободенъ входа на по-вече посетители, азъ предложихъ тоже да има поне въ педѣлата по една публична скаска която да бъде достъпна отъ всѣкого желающій и за тая цѣль обявявамъ, щото сѣка сръда ще държъ по една скаска отъ предметитѣ Физика, Химія и Естествена История, което ще заночва въ 7 часа н. пладнѣ.

И тъй, г-не редакторе, като сте зели и вие участие лично между преподавателитѣ, молижъ въ обнародваніе устава на това вечерно училище както и седмичната программа на преподаваемитѣ предмети насрѣщнатъ имена на г-да преподаватели за да бъде пзвѣстна за това и почитаемата публика.

Като са надѣж, г-не редакторе, че ползата отъ такива единъ вечерни зяведѣнія ще бъде отъ сѣки о оцѣнена, увѣренъ съмъ че почитаемата публика ще ни насрѣдчи съ по-честичкото си посѣщеніе.

Примете, г-не редакторе, рѣчнитѣ ми здравненія и приличнитѣ ми къмъ васъ поздравленія.

П. П. Пенчовъ

Магистръ по Физико-Естет. Науки

УСТАВЪ

на

Варненското Вечерно Училище

I. Цѣльта на вечер. училище

1. При Варненската Реална Гимназія временно са учредява едно безплатно Вечерно Училище за българскитѣ младежи подъ надзора на учителитѣ отъ същата Гимназія.

2. Цѣльта на това училище е да заноз-

21. Обществениостта не е оздравена докато не е установено раздѣленіе на властитѣ тѣло не е сж опредѣлены тѣхнитѣ граници и докато не е утвърдѣна отговорността на служебнитѣ лица (чиновници).

II. Длъжности.

1. Обзевеніето на правата заключава въ себе си длъжноститѣ на законодателитѣ; забраната на обществото иска, щото членовѣтъ му равномерно да знайжтъ и да изпълняватъ своитѣ задълженія.

2. Сичкитѣ длъжности на чловѣка и гражданина простицатъ отъ двѣ начала, запечетени природно въ сърцето на сѣкого:

Не струвай другому онуй, щото самъ на себѣ си не желаешъ.

И струвай другому вынжгы онуй добро, каквото ты самъ отъ него ожидаешъ.

3. Длъжноститѣ на сѣкого въ отношеніе къмъ обществото, състоижтъ въ неговата забрана, въ живѣннето подчинено на закона и въ почитаніето онѣзи, които го предста-

нае младежитѣ съ по-необходимитѣ познанія за презъ живота имъ.

3. Предметитѣ на това училище са опредѣляватъ отъ учителитѣ съобразно съ цѣльта на училището.

II. Управленіето на училището

4. За управненіето на училището са съставя единъ комитетъ отъ три члена, председателъ, писаръ и икономъ.

5. Длъжноститѣ на председателя сж: а) да приказва възможности по-много слушатели; б) да надзирава дисциплината и поведеніето имъ; в) да бъде посрѣдственникъ между учителитѣ и слушателитѣ.

6. Писаря е длъженъ да държи списъкъ на слушателитѣ да занисва и приема спомоществованіето въ общія тефтеръ и да отпугава разноскитѣ подяръ съдържаніето на училището като освѣтленіе, отопленіе съ расписка на икономъ.

7. Икономъ е длъженъ о време да доставя всичко потребно за училището и на всѣки двѣ недѣли да представя отчетъ за разноскитѣ въ комитета.

III. Слушателитѣ на училището

8. Всѣкой младежъ има право да бъде слушатель на вечерното училище.

Забѣлѣжка. Приематъ са слушатели и отъ другитѣ народности препоржчени отъ комитета.

9. Слушателитѣ са подчиняватъ на слѣдующитѣ правила:

а) Да са евяватъ на опредѣленото време, въ което са почнува преподаваніето.

б) Пуненіето тютюнъ въ залата на преподаваніето, както и взаименъ разговоръ въ време на преподаваніето, сж запрети.

в) Злѣ препоржчениитѣ и съ укоризнено поведеніе младежи не могатъ да бждатъ слушатели въ това училище.

IV. Съдържаніето на училището

10. Вечерното училище са съдържава отъ ежемѣсечната плата на слушателитѣ и отъ волно пожертвованіе.

11. Мѣсечната плата понастоящему е два франка, броени при занисваніето.

Забѣлѣжка. Мѣсечното спомоществованіе са измѣнява по одобреніето на венчикитѣ слушатели.

12. Спомоществованіето не са връща обратно на слушателя, ако той престане да посѣщава уроцитѣ или са отстрани за не доброто му поведеніе.

таніето онѣзи, които го представляватъ.

4. Никой не може да бъде добъръ гражданинъ, ако той не е добъръ сынъ, добъръ баща, братъ, пріетель или добръ мжжъ.

5. Никой не е добъръ чловѣкъ, ако той не е искрененъ и съвѣтливъ испълнителъ на законитѣ.

6. Онзи, който явно нарушава закона, обзевява война на обществото.

7. Който безъ явно нарушение на законитѣ забикаля гы съ хитростъ и лукавщина, той нанося вредъ на ползата на обществото и съ туй става недостойнъ за благоволеніето и уваженіето негово. (Чет. III забѣлѣж. на преводача.)

8. Върху заназванъзто на собственността са основаватъ: обработванъето на земята, нейнитѣ произведенія, сичкитѣ средства на труда и сичкитѣ общественъ редъ.

9. Сѣкий гражданинъ е длъженъ да служи на отечеството, за оназване на свободата, равенството и собственността въ сичкитѣ

V. Занятіята на училището

13. Вечерното училище е отворено всѣкій делничинъ день отъ 7 до 9 часа по европейски вечеръта.

14. Вънъ отъ опредѣленото време за занятіе никакви събрания въ Гимназіате не може да бжде позволено безъ разрѣшеніето на директора

15. Тѣй сжщо никой нема право да остава въ Гимназіята, слѣвъ свършваніето на преподаваніето

16. Освенъ уроцитѣ по опредѣленитѣ предмѣти въ Вечерното училище са допушатъ и бесѣди както отъ слушателитѣ тѣй и отъ учителитѣ.

Забѣлѣжка. Бесѣди на частни лица трѣбва предварително да са съобща на учителското тѣло.

VI. Общи положенія

17. Настоящия Уставъ са подлага на разгледваніе отъ учителското тѣло на Гимназіята.

18. Измѣненіе или допълненіе може да направи общото събрание на слушателитѣ но съ согласіето на учителитѣ.

Варна, 27 Януарій 1881.

Многоуважаемій Редакторе на в. „Свободна България“

Иджъ съ истерисніе да ви засвидѣтствувамъ голѣмата радость, която почувствувахъ слѣвъ като имахъ честта да прочетъ между интереснитѣ статіи въ стѣлновѣтъ на вѣстникътъ Ви кратката статія за „Варненско-Руссенскіятъ желѣзень пъкъ“ за който по злочастіе много малко сме сръщале писано въ стѣлновѣтъ на до сега издаванитѣ подъ разни названія въ княжество България усонни и живущи вѣстници.

Ето вече четири години отъ когато побѣдоноснитѣ войски на матушка Россія сръдомъ храбритѣ ни опълченци положили съ безцѣнно пролѣтата си кръвъ по Тракийскитѣ и Мизійски полета и джбрази, основата на нашія политически животъ, слѣвъ като расклатиха и до нѣгдѣ разрушиха могущественината и прославената само по варварщината си на цѣлъ свѣтъ Османска Имперія; въпрѣки вентѣ противодѣйствія и усилия на вещь отличната само по спесулантїиатъ си духъ обзавана Европа излѣтяватъ. Прочее не ли е умѣстно да си зададеме сами-себѣ нѣколко питанія: като какво сме

случай, когато законътъ го потърпен за тѣхната забрана. (Чет. IV. забѣлѣж. на прев.).

ЗАБѢЛѢЖКИ НА ПРЕВОДАЧА:

A. Върху правата.

I.—Отъ 6-й членъ са разбира, че тѣй като законодателството са полага въ ржѣтъ на народа, то отъ избора на народнитѣ представители твърдѣ много зависи какви му сж законодателитѣ и какви закони те наредѣжтъ за страната. Съ други думы — за представители въ народнитѣ събрания трѣба да са избиратъ хора вѣщи, хора способни да съставятъ и да разискватъ държавни закони, по духа на народа, по нѣговитѣ нужди и по духа на времето. Ако представителитѣ не отговарятъ на назначеніето си, болшинството въ камерата губи своята важность и нема смислъ, споредъ този членъ. Примѣръ осжжданіето на Исуса Христа отъ Евреитѣ, които са проанесоха за распъваніето му на кръсть...

II.—II тукъ, въ 19-й членъ са разумѣва че относително съставленіето на законитѣ трѣба да земжтъ участие законовѣдци а не сѣкий единъ, който иначе може да са

направили до сега? Заслужихме ли поне една малка похвала от страна на възлюбенната ни благодѣтелка Россія? Оправдахме ли надѣждитѣ, които храняха спрямо насъ прѣди освобождението ни малцината отъ свободо-любящитѣ мажъе въ Западна Европа, а най-малко ония — на първиятъ прочутъ и заслуживащитѣ титлата поборникъ на славянското обединение и прочитѣ нѣгови съмнелители? Доказахми ли прѣдъ братската Россія и Западнитѣ държави, че дѣйствително сме способни за дипломатическитѣ животъ съ който ни наградиха? Журналистическата ни отиде ли поне една крачка напредъ? Ето въпроси на които да отговоримъ ми е трудно, защото отъ една страна трѣба да са отклоня много далечъ отъ предметъ си и отъ друга страна съзнавамъ че на тия въпроси могатъ, както трѣба, отговори само съ възвишени идеи и знания публицисти.

Въ нашитѣ вѣстници постоянно читеме оплакванія отъ страна на издателитѣ имъ: Че нѣмали достатъчно число абонати и че ония, които имали не имъ плащали редовно и други тѣмъ подобни. На всичко горѣказано сж сами причината и тая е че тѣ, а особено издаванитѣ до сега въ г. Руссе, рѣдко пишатъ забѣжителни нѣкои статии относително до жизненитѣ интереси на страната, а пакъ ако искате частни преслѣданія, взаимни псувни, неостоянни убѣждения и непоследователности почти въ всякой брой. Спешни да вѣрвамъ, че вие съ вѣстникътъ си, ще имъ докажете за напредъ какво е нѣшно вѣстникарството..... Нито единъ отъ горѣказанитѣ публицисти не си е до сега сторилъ малко трудъ, при всѣхъ работата си е такава, да изучаватъ всеотрадно положението въ което са нахожда по настоящемъ горѣказанитѣ „Варно-Руссенскій ж. нѣтъ“, отъ една страна, и вентъ взаимни задължения на компанията спрямо Правителството ни отъ друга, при всѣхъ личията донира до градътъ имъ и при всѣхъ микроскопическото ни княжество са е обвързали по Берлинскитѣ трататъ да плаща ежегодно единъ огроменъ данъкъ и прочее....

Обнародваната въ вѣстника ви статия относително за горѣказаната ж. линия повлія ми твърдѣ много и прибрзвамъ за да зема перото си и да ви начертая нѣколко рѣдове. Но съвършено ви моля да ма опростите за дързости, която земамъ да не дораздѣлямъ напълно вашитѣ взглядове отъ една страна и отъ друга за гдѣто са осмѣ-

радва на народното довѣріе, но не и на достоинството за представителъ, защото ако камерата състои отъ представителни изъ послѣдната категория, то какви ще бѣдатъ тѣзи закони, които тя ще създаде. „Ако държавнитѣ ни работи не вървятъ както трѣба, казва в. Независимостъ, и ако доблемъ закони, които (да) не отговарятъ на цѣльта, то по-голѣмата отговорностъ ще лѣжи на народа и на народнитѣ представители. отъ колкото на самото правителство. За това народътъ, когато избира представителитѣ си, (хубаво) трѣба да си отвара очитѣ и да глѣда на тѣхната честностъ и знание“. (чети в. Независимостъ бр. 8 отъ 24 Септем. 1880 г.)

В. Върху дѣлжноститѣ.

III. — Въ тѣзи категория (по чл. 7.) надатъ и клеветницитѣ, които умышленно хвърлятъ клевети върху нѣкои честни, мждръ и добри граждани, като парализиратъ така тѣхната общественна дѣятелностъ во вредъ на самото общество. Защото у насъ българитѣ не знайтъ още да оцѣняватъ хората по собственитѣ имъ дѣла, а по клеветитѣ, които сж прѣскали и прѣскаатъ за тѣхъ противницитѣ имъ; и тѣй послѣдни-

лявамъ да ви правя нѣкои забѣлки или по-добрѣ да са разяснимъ, поправки. За да бѣде по-ясенъ и точенъ въ долозложеното описаніе за „Варно-Руссенската желѣзница“ предпочетохъ да опиша подробно всичкитѣ срѣдства, съ които още отъ начало французки нѣкои знаменити личности отъ една страна и отъ друга всичкитѣ почти срѣдства, съ които по-послѣ появилиятъ са Англіиска компания, и на Варона Хирна на вече свършенитѣ ж. пѣтъ и всичкитѣ измѣненія, които първата и послѣднитѣ можали да направятъ отъ начало, като са ползували отъ законѣното взятничество (рушветчиликъ), некадѣрностъ, алчностъ на прочутитѣ по цѣль свѣтъ Турски наци и агаларовци, и послѣ отъ голѣмитѣ преврати, които Русскитѣ страшенъ крупъ и байонетъ направиха въ Истокъ, послѣдваній Берлинскій трактатъ и първото ни Министерество.

Мнозина изъ между насъ помнятъ добръ Кримската война, во врѣмето на която тѣй нарѣченитѣ Образовани държави за срамъ на вѣка въ който живѣеме, подадоха ржка на варварската Турска Имперія, за да я защитятъ ужъ отъ частитѣ посегателства на грозната само за Западна Европа матушка Россія. Въ това бурно време нѣкои си знаменити французи водители на арміята на Франция съ цѣль да преодолеятъ надъ Англіиското по-напредъ развито въ Истокъ вліяніе, употребили всевъзможни срѣдства и ласкателства да убѣдятъ нѣколцина отъ отличнитѣ ни по по богатство и вліяніе наши братія да зематъ инициативата за построяваніето на горѣказаната Варно-Руссенска желѣзница, като съвършено имъ обѣщавали въ това врѣме отъ страната на правителството, което имали честъта да представяватъ не само морални, но и материални помощи. (Слѣдва.)

За сега сбогомъ съ почитаніе
Х. Ч-въ.

В Ъ Н Ш И Н.

Одескій Вѣстникъ съобщава:

За Новорусскій Губернаторъ са назначаватъ Нег. Сіятелство. Ензая Дондуковъ-Корсаковъ, бившии Императорски комисаръ въ България. Нег. Сіятелство, който управлява

тѣ тѣзи си плетатъ конницата въ ущербъ на народнитѣ интереси — и пакъ сами оплакватъ милата народъ.

IV. — Както въ този членъ (9), тѣй и въредъ дѣто са споменува думата гражданинъ (citoyen), нашитѣ селани да не разумѣватъ, че ся относя само за жителитѣ по градищата, но и за онѣзи които живѣйтъ въ села голѣми и малки и които наравно съ първитѣ са ползуватъ отъ граждански права, споредъ закона.

Г. Особна бѣлѣжка.

Подъ думата „право“ (отъ правѣ, праведенъ, правдина и правница) въ законѣденіето са разумѣва способността да извършваме една работа, да са ползуваме отъ едно нѣщо, да са располагами съ него или да изыскаме нѣщо отъ нѣкого по правдина. На понятіето „право“ отговаря понятіето „дѣлжностъ“, спрѣчь задѣлженіе къмъ другитѣ да почитамъ тѣхното право.

Названіето „право“ са дава и на сичкитѣ закони кунно, тѣй както и на специалната за тѣхъ наука — законѣденіе (юриспруденція).

А подъ гражданско право, въ строгъ

България двѣ години и полагаше толкова голѣми заботи и грижи за благото и устройството на българскій народъ, като са сега назначаватъ за Генералъ-Губернаторъ Новоросскій въ Одесса, почти на границитѣ съ България, безъ съмнѣніе че ще да има благотворно вліяніе и на самитѣ работи въ България и за по-тѣсното сближаваніе и симпатитѣ на признателната България къмъ — своята избавителка — Русія.

Съ най-голѣмо удоволствіе нѣй привѣтствуваме назначението на Нег. Сіятелство Княза Корсакова за Новоросскій Губернаторъ, съ което нѣй виждаме още единъ знакъ благоволенія на Царя-Освободителя къмъ насъ, Българитѣ.

Чегемъ въ в. „Русь“ една кореспонденція отъ Цетинье:

Вѣроятно, вие отколѣ знаете, че черногорскитѣ войски заѣхъ по миренъ начинъ града и сичкия округъ на Дульчино. Но тѣй, като това събитіе има голѣмо значеніе не само за Черногорія, но и за обшія миръ на цѣла Европа, то макаръ и късно, но се намѣрвамъ за доста интересно да предамъ нѣкои подробности за това — какъ са извърши развязката на този тежакъ и мжченъ въпросъ.

Найнапредъ нѣй трѣба да са спремъ на дѣятелността на турскія муширъ Дервинъ паша, на енергіята и ловкостъта на когото европейскитѣ газети приписватъ сполучливъ исхода на това забъркано дѣло. Отъ самото начало, слѣтъ като пристигна въ Скутари, поведението на новия губернаторъ на Албанія по черногорско-албанскія въпросъ, съ нишо не са отличаваше отъ поведението на неговитѣ предшественици: Риза, Исетъ, Хюссениъ-Хюсни паша. — Дервинъ паша намѣрвалъ са въ пълно съгласіе и споразумѣніе съ началницитѣ на албанската лига, съ които той единодушно работилъ и са готвилъ не за това за да придава на Черногорія по миренъ начинъ присѣдената имъ земя, а на противъ — шото въ всѣка минута да бѣде готовъ да отблъсне съкакво опитваніе, което би направили Черногорцитѣ съ въоружена ржка да

смыслъ, трѣба да разбирамы правото, що са предоставя или са отнема нѣкому отъ закона, при сѣко едно правленіе. — Но гражданското право бива пристойно, добро, споредъ народа, за който е отрѣдено; то са промѣня по формата на правленіето.

Нѣкои приематъ три, четире форми правленія, отдѣто и правителства различни — монархически, аристократически и республикански, които отговарятъ само на случайноститѣ на народния бытъ. Но собствено има само двѣ категории правителства: едни, които признаватъ у народитѣ права и други които, като отричатъ въ народа сѣко право, считатъ го за своя собственостъ. Първитѣ му даватъ свобода, вторитѣ поглъщатъ личнитѣ сили на сѣкыго; еднитѣ оставатъ много саморазвитіе, а другитѣ иматъ претенціята да управляватъ всѣхъ и вся....

завладѣятъ тѣзи земи. Така до послѣдното време, предъ очитѣ му, централния комитетъ на албанската лига въ Скутари препокойно организувалъ други комитети по сѣверна Северна Албанія, които да проповѣдватъ война срѣщу Черногорцитѣ, да събиратъ пари за разноситѣ на тази нова война, да даватъ оружје и да събиратъ по джемитѣ частни и пущини събрания, на които ходжитѣ и учениитѣ да държатъ фанатически бесѣди, да извикатъ своитѣ едноименници на священная рать. Дервиниѣ наша не само не е искалъ да спрѣ този фанатическа агитация, така очевидно направена отъ спокойното население къмъ международното право и събавни обязательства противъ съединеното господарство, а напротивъ да ги въоружава, като раздава оружје отъ новата система на банибозуцитѣ които са догварватъ отъ Цариградъ и ги испроваждатъ въ дуличинскій окръгъ за събранитѣ там банибозуци, прованциѣ, който са докарваше отъ Солунъ подъ благовиденъ предлогъ за поддръжитѣ въ Скутари низами. Може да бѣше иѣщо преди 10 дена до предаването на Дуличино, Дервиниѣ измѣни фронта на своята политика и изведнажъ зе да дѣйствува въ благопріятенъ за мирното свршване за Черногорско-албанската погранични спорове.

Тѣй като у насъ откоди са кривели да глѣдатъ на повѣденіето на Скутарскитѣ губернатори, като на политическа вѣйка (флюгеръ), което по-точно може да са опредѣли какво направление въ дадена минута господствува въ Цариградъ въ отношеніе къмъ Черногора, то и по тѣзи неочидана перемѣна въ дѣятелността на Дервиниѣ наша, изведнажъ заключили, че въ политическото настроеніе на Султана трѣба да са е извършили поворотъ. Каква ли е била на това причината, да накара опълчния Падисахъ да измѣни своята традиционна политика да обърне на отпущаніе, която той до сега тѣй удачно преслѣдовалъ и изведнажъ да са рѣши на правилна передача на Дуличино, за увардването на което е похарчено толкова срѣдства на вѣсточната хитростъ и на турската дипломатическа лъжа? И отъ какво е произлизалъ толкова скоро и рѣзна перемѣна въ Султана въ онова време, когато премишала и опасността на съвокупното дѣйствие на великитѣ държави противъ Турція, тѣй като нашата добра съседка Австрія въ лицето на своитѣ първи министри Гаймерле открито изрекълъ въ Венгерската делегация въ полза на имперіята на Османа, а Германія и Франція биле готови да дадатъ приказъ на своитѣ адмиралѣ за да оставятъ водитѣ на Адриатическото море и да възвратъ съ коралитѣ си въ своитѣ.

По-много отъ европейскитѣ органи распръснахъ по вѣнчѣя събѣтъ извѣстие, че Дервиниѣ наша по-рано преди да вѣхши въ Дуличино, силъ принуденъ да удържи нѣколко упорни и ожесточени борби съ Албанцитѣ. И тѣй въ тѣзи органи са говори че битви които той ималъ съ Албанцитѣ, са продължавали по-вече отъ 10 часа и че Албанцитѣ са явили истинни герои като са доблѣстно и дружно били за своята родна земя, която несправедливо и насилственно отнематъ отъ тѣхъ и я присъединяватъ къмъ Черногора; че тѣ Албанцитѣ въ течение на битвата три пѣти обрашали низамитѣ въ бѣгство и на послѣднѣ пѣти и то благодаря на своята многочисленность успѣли да съкрушатъ тѣхния отпоръ и да втѣпятъ въ града само подиръ това, когато оставили въ полето на битвата повече отъ хиляда умрѣли и ранени солдати! Въ сичкитѣ тѣзи толкова красноречиви повѣствованія нема ни най-малко истинна. Тѣ сж измислени за да оставятъ албанската Лига въ най-лъжовна свѣтлина, като настояшето национално правителство, носен на себе си отпечатѣкъ на народни идеи и народни стремленія и токо-рѣчи да приведе

читателитѣ въ заключеніе, че сичкото затрудненіе което срѣщнало турското правителство на проведенія на пограничната черногорска линия ужъ било въ пробужденіето на Албанското национално чувство. Все да са вѣрва и мисли така, то ше рѣче че не знае на вѣсточнитѣ народи тѣжкитѣ лукави и хитри срѣдства, съ които винаги предъ Европѣйцитѣ така лесно са оправдаватъ. Сѣбѣй, който малко или много познава събитіята станали въ послѣднѣ време въ северна Албанія, на пълно ше са съгласи съ насъ, че въ Албанія нито е било и нито може да бѣде и въ близкото бѣдѣще нѣкакво национално правителство тѣй сжко, както нема въ тѣхъ нѣкакво национално пробужденіе въ Албанцитѣ, които нематъ нѣкакво понятие за своята народность. Ше смѣло утвърждаваме, че Албанската Лига не е друго иѣщо освенъ продуктъ на интригитѣ на Константинополското правителство — да направи лига съ оныи политическа цѣль щото съ нейния плащъ да покриватъ своитѣ коварни дѣйствія и да избѣгнатъ осмъществленіето на Берлинскій Трактатъ, който увеличава отъ предѣлитѣ на отоманската имперія Черногора и Гръция. Рѣченото са потвърждава отъ официалнитѣ допосенія на францускій агентъ г-нъ Сентъ-Кента на къмъ тогавашний министръ Фрейсене.

Оригинални изслѣдованія по игиената на не празната жена и на новороденитѣ дѣца.

(Отъ Д-ръ С. Христовъ Загребски.)

(Продълженіе)

Мимоходомъ ше забѣлжимъ тукъ: че ако и по назн, като въ другитѣ държави, ся изслѣдуване статистическото описаніе на населеніето, не съмѣнно щѣше са доказа, че днесъ въ градоветѣ (ако не и въ селата) населеніето намалява, туй намаляваніе има своитѣ причини които по-късно ше са по-стареемъ да опредѣлимъ по на пространно; за сега ше кажемъ само, че намаляваніето на населеніето има най-голѣмата своя съразмѣрность въ умраніята на новороденитѣ, отъ които малко дочакватъ 5-годишната си възраст. Ако ний са потрудѣхъ за подобряваніето на това намаляваніе въ новороденитѣ, то резултатъ ше бѣде размножаваніе на населеніето въ отечеството ни.

Съ благодареніе ний виждаме да са промишлява всѣкій денъ за построяваніе на фабрики, економически дружества, финанцияни, земеделчески и прч.

Но дали само въ това състон напредѣка на една държава? . . . Може ли една държава да напредѣва и са развива? . . . Можтъ ли нейнитѣ матеріални источници да са размножаватъ, ако здравственното нейно състоніе страдае? Ако най-послѣ числото на жителитѣ намалява? . . . Ще отговоримъ че не, и жееамъ да нѣ са докаже противното.

Сѣдователно длѣжни сме да са серіозно занемаемъ за здравственното състоніе на населеніето, като го туримъ въ такива кондиціи щото да може да са размножава. Въпросъ доста важенъ и отъ който зависи напредѣка, развитіето и сѣществуваніето на една държава.

Обичаме да вѣрваме, че днесъ когато типичната и мирътъ захващатъ да простиратъ своитѣ благотворителни крилѣ върху любимото наше отечество, всѣкой отъ назн трѣба до залѣзне за подобряваніето по игиенеска часть, като препорѣчваме това на по-голѣмата часть отъ женскій полъ, който въ качество на майки, да не забравятъ своитѣ длѣжности, катъ узнаятъ че: *дѣтето е бѣдѣцето за общественый животъ и за отечеството* *) и ше разби-

*) Godleshi,

ратъ своята длѣжность, споредъ както шо казва и Fröbel „жената е генійтъ на първото дѣтинство“.

Колкото са касае за игиената на новороденитѣ и която у насъ е съвършенно занемарена, си предначертахъ да я изслѣдуваме и развѣемъ до колкото познаніята на медицинъ отъ една страна и по опитъ на бама отъ друга ни позволятъ; като сме увѣрени че ако не мпозина, то поне малко и съ добра воля ше можтъ са ползува отъ тѣя нѣколко наши редове написани относително по това.

За да отговоримъ на пълно на предприетата наша цѣль, предъ да захванемъ изслѣженіето на игиенескитѣ правила относящи се за новороденитѣ, ше поговоримъ за игиената на непразната жена, която, както шемъ видя по-късно, има своята важность и влияние върху дѣтето отъ първото негово зачатіе до ражданіето му. Предъ да влѣземе въ основното изслѣдуваніе на истенската игиена на новороденитѣ, ше си позволимъ едно кѣсо разсѣженіе върху условіята, въ които трѣба да са намѣрва съпругитѣ въ минутата когато зачатіето са извършва; или по-добрѣ да кажемъ неизбѣжно нуждитѣ качества на семето за да може то да даде единъ добъръ плодъ.

Много по интересна е за назн тая точка по изслѣдуваніе, като имаме предъ видъ духътъ на вѣкътъ въ който живѣемъ, социалнитѣ предразсѣженія, съ които сме напоеени, и наконецъ духътъ за спекуляцията шо господствува въ обществото, образуватъ толкова причини, които уперетвуватъ за съеденіето на зародителнитѣ елементи въ благополучни условія и за въ полза на новото сѣмство, което е единственната цѣль на женидбата; зашото „нѣлното здравіе на родителитѣ е истински источникъ за здравіето на дѣтето“ *)

Всѣкому е извѣстно че днесъ женидбата, тая велика наредба, която съединява за винаги мжжѣтъ съ жената чрезъ пріятната гармония на нежността и любовта, която слива идентѣ и интереситѣ на двамата (мжжъ и жена) и която наконецъ има самото назначеніе — „развѣжданіето“ **) е достигнала една финанциялна спекула (особенно въ голѣмитѣ градове), или единъ споразумителенъ съюзъ, чрезъ който дѣлѣтъ страни съюзни дирятъ да си осигурятъ едно по-високо и по-пріятно положеніе въ обществото, безъ ни най-малко да помислятъ за височайшиятъ законъ на природата, за истинското назначеніе на женидбата „развѣжданіето“.

Малко са интересува мжжѣтъ, че жената му е офтичсва или заражена отъ нѣкоя органическа болѣсть въ минутата на съдѣланіето имъ, още по-малко мисли той, ако дѣцата шо послѣдватъ това негово жененіе, ше бѣдѣтъ здрави или не; доволно е мисли той, и на пълно е удовлетворенъ, ако имотѣтъ шо бѣдѣщата му жена донесе е повече, тѣй щото чрезъ нея да може той да живѣе въ луксъ и доволность безъ да са труди да работи за придобиваніето на такъвъ имотъ. Все равно и отъ страна на жената, малко я е гриже че бѣдѣшиятъ неинъ мжжъ е офтичавъ, скрофулозенъ и прч., че дѣтето шо би послѣдвало отъ тѣхното задомяваніе ше бѣде здраво или не, стига тя де е удовлетворена, стига само да отговарятъ средствата му на нейнитѣ каприци.

Нито единитѣ, нито другитѣ помислятъ за длѣжноститѣ шо иматъ къмъ природата, да оставятъ здрави настѣдници, които освенъ дѣто трѣба да бѣдѣтъ достойни за пнето имъ, но още да бѣдѣтъ полезни за отечеството и на челоуѣчеството въобще. Удивитеоно иѣщо е какъ законодательтъ при одобряваніето на вѣнчалний контрактъ са е погрижилъ чрезъ *отпрѣмното* „дѣтето“

*) Le Seraine de la santé des petits enfants.

**) Godleshi.

**) »Да« е отговора който згоденитѣ да-

да са увѣри ако контрактированитѣ страни са наслаждаватъ съ пълно свобода въ дѣйствието си, не са е (законодательтъ) двомилъ и за въпросътъ отъ доста голѣма важность, въпросътъ за здравствено положение на контрактированитѣ. Какво е сторилъ законодательтъ съ това „да“ повече, отъ колкото да отвърди една нпоте-за за настието и домовладелческото споразумение на бѣднѣщитѣ съпрузи? Безъ ни най-малко да помисли, че истинското настието и домовладелческитѣ напредѣтъ зависис отъ здравствено положение на домашнитѣ членове!

Истина може ли да бѣде нѣщо по-наскърбително отъ да има человекъ постоянно у доматъ си единъ офтичевъ? А особено когато това по злощастіе са случи да е мѣхътъ, който въ постепенното офтичево тонение изхарчи по голѣмата частъ, ако не и сичкѣй донесенъ отъ жената му имотъ, и слѣдъ като са слобіе съ едно или повече дѣца, той умира? . . . дѣ е щастіето? Слѣдѣтъ ли на тѣй нареченото съпремно „да“? . . . Наконецъ плодътъ на подобни съединения, *дѣцата* въ какво положение са намиратъ? . . .

Колко смѣшства, виждаме нѣй, безполезни за обществото праведно е казалъ Le Seraine и на който е умрѣло за сами тѣхъ като провинчатъ живота си пѣланъ съ скръбъ и страданія, и който не дължиятъ мѣхителното си смѣштаніе освенъ на съединеніето, злѣ направено отъ страна на единъ слабъ и не здравъ мѣхъ, съ една жена тѣлосложеніето на която е изхабено, или въ жилитѣ на която тече развалена кръвъ?

Ще са потрудимъ да развиемъ колкото е възможно тоя въпросъ, когато не отколѣ единъ ученъ Американецъ пріятель на дѣцата докторъ Saguin привлечи вниманіето на цѣль свѣтъ върху отхраната на дѣцата предъ ражданіето имъ или съ думи върху *предрождената отхрана*.

Ето единъ доста интересенъ въпросъ що по-горѣ указахме, което би трѣбвало да земе въ вниманіе нашето младо законодателно тѣло и го предвиди въ кодекса на цивилното положение при споремното „да“ распоряженіе, което отъ една страна би отбѣгнало разсипиваніето на много фамилии а отъ друга би послужило да постанови една истинска предназначилость за новороденитѣ, като осигори образованіето на едно здраво населеніе.

За да са неотдалечаваме отъ предмета си, ще предположимъ здравствено положение за двамата съпрузи удовлетворително, и ще влѣземъ въ изслѣдваніето игиената на непразната жена, което ще съдържа първата частъ на предназначитѣйтъ нѣтъ предметъ. (Слѣдува).

ПОДАРЪЦИ.

Съ удовлетвіе и благодареніе обѣзвава че г-нъ д-ръ Христовъ Загорекій подарява на училището въ градъ Севліево едно шестмѣсечно теченіе отъ в. „Свобод. България“.

Скщо и г-нъ д-ръ Каракановскій подарява на Ловченското училище едно годишно теченіе отъ вѣстника нѣ.

И г-нъ Т. Шинковъ тоже подарява на едно годишно теченіе отъ нѣшия листъ на Търновското читалище „Надѣжда“ и на Старо-Загорекото училищно настоятелство. Ред.

ватъ предъ олтаря въ знакъ на съчувствие въ връже на вѣнчалній обрядъ.

ПОГРЪШКА.

Между много други погрѣшки станали въ вторія брой на вѣстника нѣ е и тѣзи въ стран. 3, колон. 1: „Марія Феодоровна“ въ мѣсто на „Марія Александровна“.

Г-нъ Г. Велчевъ понеѣдѣлникъ на 2 Февр. ще говори за селската икономія въ вечерното училище.

КУРСЪ НА МОНЕТИТЪ.

(30 Януарія.)

Пол-имперіалъ въ лира т. 100 гр.	90,20
Наполеонъ „ „ „ „ „ „	88
# австрійска „ „ „ „ „ „	51,10
Валуты споредъ тарифата цариградска съ 2 1/2 % шконто	
Рубли чистаго сребра за 1 лира	141,20
„ нови рубли „ „ „ „	128,20
„ истрити „ „ „ „	141,20

ОБЪЯВЛЕНИЯ.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

№ 76

ВАРНЕНСКІЙ СЖД. ПРИСТАВЪ

На основаніе пенѣлнителнитѣ листъ, издаденъ отъ Варн. Окр. Сждъ № 581, азъ Саввовъ сждебенъ приставъ при Варн. Окр. Сждъ, обявлявамъ за всеобщо знаіе, че отъ 15 Февруарія т. г. ще са почне публична продажба съ наддаваніе оа недвижимо имущество принадлѣжаще

на Януля Димитріу и състояще: половина отъ едноетажній домъ нахояще са въ градъ Варна I-й участкъ № 522 улпна Варненска, и съ 622 квадрагии аршина дворъ. Тѣзи недвижимоетъ не е подъ залогъ, и са продава за удовлетвореніе пектъ на Панайотъ Милтіяди Фуртуна.—

Наддаваніето ще почне отъ (4000) четире хляди гроша, и ще са продѣлжи 61 день.

Желающитѣ да вземжтъ участіе въ наддаваніето, нека са представятъ всѣкѣй день въ канцеларіята ми отъ 10 часа преди пладнѣ до 1 слѣдъ пладнѣ.—

Варна 24 Януарія 1881 г.

Сждебній приставъ А. Саввовъ

ИЗВѢСТІЕ

Българско-Русско търговско общество има честтъ да извѣсти на почитаемата публика, че докара отъ Русіи разни русски стоки, както: разни офицерски и сѣлдатски вѣщи сукна, захаръ на глави и парѣзани, чай на фунтове, свѣщи Стеаринови Невски, самовари, пконц, хайверн, брашна, калчипца, важа бѣли и катрапани, разни паниткя и разни вѣщи отъ Варшавско сребро. Цѣни умѣрени.

Обществото пріема и разни порѣтки комисіонни и експедиціонни.

Магната са намира наредъ съ военіята складъ на брѣга на морето близо до Агенството на Рус. Общ. Пар. и Торговлѣ.

Варна, 11 Декемаріи 1880.

ТЪРГОВСКИИ БЮЛЕТИНЪ

(Споредъ изложението на „Бѣлг. Тѣрг. Дружество“. Въ лира тур. 110 гр.)
Варна, 30 Януарій 1881.

Колониялни стоки.		Дървено масло I, II, ок.	
Захаръ Триестъ L. Z. R. тор. ок.	4.34	Маслини I, II, ок.	2.20—4.00
„ торби F. & R. Z. K. Z.	4.32	Кжна Мѣжръ нова I.	4.20—5.00
„ глави по 2 ок.	5.30	Червенъ пиперъ I, ок.	5.20—6.10
„ □ парчета ок.	5.30	Сапунъ I, II, III, ок.	3.00—5.00
Кафе I Rio ок.	11.20	Соль европейскъ % ок. — нѣма.	
„ II „ „	10.10	Манифактурни стоки.	
„ III „ „	9.10	Прежда I качес. № 8 1/4 1 пак.	59.
Газъ Prath I текет. кас.	69.	„ II № 8 1/4 12 1/4 14 1/4 1 „	56.
„ II безъ текет.	—	„ III № 8 1/4 12 1/4 14 1/4 1 „	54.
Орисъ Женова 6 звезд. тор.	212.	„ I, II, III, 18 3/4 1 пак.	68—62.
„ „ 3 „ „	210.	Амер. 7/8 долгот. либ. 6 1/2 либ.	6.10
„ „ 6 „ „	208.	„ „ 7/8 II 6 1/2 „	6.
„ Английски I	178.	„ тиклѣт. маху. 6 1/8 „	6.10
„ „ II	175.	„ „ II 6 1/8 „	5.30
Макарони и фиде Женова кас.	44.	Тири 12/30 споредъ либрата	9.
Екхрмжъ I, II	50—55.	Синя хиндия 6 1/2 Пакетъ	75.
Спиртъ уладовка 39 града ок.	6.10	Алена „ 6 1/4 „	110.
Свѣрни спармацетъ 6 кил.	45.	Читовитъ I, II, III метръ	1.10—2.20
„ „ 7 „ „	55.	Мѣстни произведѣния. Л. 112.	
„ „ 11 „ „	78.	Жито зимницъ 55 лб. варн. кил. ваг. 90.	
Лимонъ тозу ок.	33.20	„ „ 56 „ „ „ „ „ 93.	
Калай ок.	18.10	„ „ 57 „ „ „ „ „ 96.20	
Нипаджръ ок.	7.30	„ „ 58 „ „ „ „ „ 102.	
Синило Бенгалъ I, II	110—130.	Ячмекъ варн. кил. л. т. 130г	50—55.
„ холандеско ок.	170.	Кукурузъ лир. тур. 130	53.20—57.
Бакжръ, въ лира тур. 100 гр.	13.	К о ж и. Л. 128.	
Джамови прѣста 25 до 40 кас.	84.	Биволски солени 70/80 ок.	6.30—7.30
Сардели Марселия кас.	194—200.	Волски, кравишки 20/40 ок.	7. — 7.10
Карфици № 15 до 22 вар.	82.	Овчи солени, чифтъ	32—34.
Черъ пиперъ ок.	8.20		
Тенекета I, II, кас.	120—125.		
Чилигъ Триестъ кас.	165.		